

МАТЕРІАЛИ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ,
ПРИСВЯЧЕНОЇ 25-РІЧЧЮ
ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

**ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА,
НАУКА ТА ПРАКТИКА:
СТАН, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

19-20 ГРУДНЯ 2023
КИЇВ

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ
ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА, НАУКА ТА
ПРАКТИКА: СТАН, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Матеріали
науково-практичної конференції з міжнародною
участю, присвяченої 25-річчю фармацевтичного
факультету Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця

19-20 грудня 2023 року м. Київ

Київ – 2023

УДК 615.03+[378.147:615](06)

Ф 22

Фармацевтична освіта, наука та практика: стан, проблеми, перспективи розвитку : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 25-річчю фармацевт. ф-ту Нац. мед. ун-ту імені О. О. Богомольця, 19-20 груд. 2023 р. м. Київ / Нац. мед. ун-т імені О. О. Богомольця, Фармацевт. ф-т; уклад. та відп. за вип.: Т. Д. Рева, І. А. Костюк. – Київ, 2023. – 475 с.

ОРГАНІЗАТОР
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

КУЧИН Юрій Леонідович, ректор, член-кореспондент НАМН України, д-р мед. наук, професор – голова організаційного комітету

НАУМЕНКО Олександр Миколайович, перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти, член-кореспондент НАМН України, д-р мед. наук, професор – заступник голови організаційного комітету

ЗЕМСКОВ Сергій Володимирович, проректор з наукової роботи та інновацій, д-р мед. наук, професор – заступник голови організаційного комітету

СКРИПНИК Рімма Леонідівна, проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародних зв'язків та європейської інтеграції, д-р мед. наук, професор – заступник голови організаційного комітету

РЕВА Тетяна Дмитрівна, декан фармацевтичного факультету, д-р пед. наук, професор – заступник голови організаційного комітету

НІЖЕНКОВСЬКА Ірина Володимирівна, гарант освітньо-професійної програми «Фармація», д-р мед. наук, професор – заступник голови організаційного комітету

КОСТЮК Ірина Анатоліївна, канд. фарм. наук, доцент – відповідальний секретар

Укладачі та відповідальні за випуск

РЕВА Тетяна Дмитрівна, декан фармацевтичного факультету, д-р пед. наук, професор

КОСТЮК Ірина Анатоліївна, канд. фарм. наук, доцент

ISBN-978-966-460-165-5

© Т. Д. Рева

© І. А. Костюк

Риб'ячий жир використовується в медичній практиці при гіпо - та авітамінозі А, для лікування захворювань очей, системній терапії ураження шкіри та слизових оболонок, рахіту та багатьох захворювань, пов'язаних з недостатнім надходженням в організм вітамінів А і D₂.

Було виявлено, що при регулярному вживанні риб'ячого жиру спостерігається зниження рівня тригліцеридів, холестерину, підвищення еластичності мембран клітин крові, зменшення активності тромбоцитів, що призводить до зменшення в'язкості крові і попереджає розвиток тромбоутворення. Ці властивості жиру здатні поліпшувати мікроциркуляцію крові у капілярах і судинах, особливо в тих, які уражені атеросклерозом.

Висновки. З кожним днем практичне застосування продуктів мінерального і тваринного походження все більше розширюється. Безсумнівно, всі ліки тваринного походження мають велике лікувальне значення. При вмілому і грамотному застосуванні вони всі, без сумніву, можуть бути дуже корисними при лікуванні значного ряду недуг.

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ СПОЛУК ЛУСОРОДИОРНУТА УКРАЇНИ

Прудивус С.С.¹, Мінарченко В.М.^{1,2}, Тимченко І.А.²

¹ Кафедра фармакогнозії і ботаніки

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

м. Київ, Україна

² Відділ систематики та флористики судинних рослин

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

м. Київ, Україна

Вступ. Дослідження біологічно активних сполук та лікувальних властивостей рослин і їх ресурсів відіграє важливу роль у відкритті сучасних ліків. В Україні найбільшу увагу приділяють вивченню біологічно активних сполук квіткових рослин; вони складають близько 90 % всього видового різноманіття лікарських рослин. Це переважно продуценти таких цінних речовин, як флавоноїди, ефірні олії, вуглеводи, таніди тощо. Значно менше досліджені вищі спорові рослини як продуценти цінних біологічно активних сполук, перспективних для розробки нових лікарських засобів рослинного походження (Мінарченко, 2005). Це особливо стосується представників Lycopodiophyta, які є важливим компонентом фіторізноманіття і мають цінність як лікарські, декоративні та технічні рослини в різних регіонах світу. Дослідження біологічно активних компонентів видів цих систематичних груп, проведені в Індії, Європі, Азії та країнах Південної Америки, використовували етно-медичну інформацію про лікарські спорові рослини, показали, що терапевтичні властивості досліджуваних видів у багатьох випадках були науково обґрунтованими (Descallar et al., 2016).

Ця древня група рослин поширена по всьому світу, але дослідження їх біологічно активних сполук фрагментарні і в Україні досить обмежені. Що свідчить про необхідність систематизувати знання про цілющі речовини плаунів, які зростають в Україні, проаналізувати досвід їх використання для подальшого дослідження і розробку нових лікарських засобів рослинного походження.

Мета дослідження. Нашим завданням було проаналізувати сучасні дослідження у галузі вивчення біологічно активних сполук видів плаунів, які зростають в Україні чи споріднених видів з тим щоб визначити пріоритети дослідження цих рослин для створення нових лікарських засобів рослинного походження.

Методи дослідження. Для виконання роботи використані статистичні та аналітичні методи.

Результати. Серед плаунів, найбільше поширених та досліджених в світі є *Lycopodium clavatum* (Banerjee et al., 2014). Пагони плауна булавовидного містять ванілінову, кумаринову, ферулову і сирингову кислоти; гуперзин А, лікоподин, лікофлексин, альфа-оноцерін, клаватин і спорополенін. Виділений з *L. clavatum* флавоноїдний поліфенол апігенін має потужну антиоксидантну властивість (Ma & Gang, 2004). Виявлено, що лікоподин є перспективний кандидат для терапевтичного використання як протираковий засіб (Bishayee et al., 2013), зокрема гомеопатичні препарати *Lycopodium clavatum* 5C і 15C продемонстрували свою здатність індукувати апоптоз у клітинах HeLa, вказуючи на їх можливе використання як підтримуючих ліків при терапії раку.

В Китаї використовували спори і екстракти *Diphasiastrum alpinum* (L.) Holub і *Lycopodium annotinum* L. при лікуванні дизентерії та проблем з травленням чи сечовиділенням, включаючи запалення нирок і сечового міхура; захворюваннях шкіри та неврологічних розладах (Ma et al., 2007).

Huperzia selago (L.) Bernh. ex Schrank et Mart. відома в Європі та Азії рослина для лікування різноманітних захворювань, включаючи хворобу Альцгеймера (Kim Thu et al., 2007). Основними сполуками є лікоподин, 6- α -гідроксилікоподин, лікодолін, ізолікодолін, акрифолін, α -обскурин, β -обскурин, HupA, гуперзин В, 6-гідроксигуперзин, селоголін, 6- β -гідроксигуперзин, лікоподин, лікопозеррамін-L або лікопозеррамін-M, лікопозеррамін-G, 8 β -гідроксилікопозерамін К та ліконадин, серратидин і цермізин (Lenkiewicz et al., 2016). За даними Ленкевич зі співавторами (2016) вміст HupA та інших алкалоїдів у *H. selago* набагато більший, ніж у китайському *H. serrata*. Вони є новими перспективними сполуками проти хвороби Альцгеймера завдяки їхній антиоксидантній, протизапальній та інгібіторній активності на ацетилхолінестеразу і ефективно захищають макромолекули проти окисного руйнування.

Висновки. Поточний огляд підсумовує наукові висновки інших дослідників про біологічно активні сполуки видів *Lycopodium*, *Diphasiastrum*, *Huperzia* і пропонує області, перспективні для подальших досліджень. Види *Huperzia* є потенційним джерелом різних фармацевтичних сполук для лікування хвороби Альцгеймера. Алкалоїди плаунів є основним типом біохімічних сполук,

які мають виражений вплив на запобігання розвитку хвороби Альцгеймера, особливо для пригнічення антихолінестеразної активності.

ФАРМАКОГНОСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ *PELARGONIUM GRAVEOLENS* L.' HER. (GERANIACEAE)

Подоляко А.Ю.¹, Мінарченко В.М.^{1,2}, Махиня Л.М.¹

¹ Кафедра фармакогнозії і ботаніки

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна

² Відділ систематики та флористики судинних рослин
Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
м. Київ, Україна

Вступ. Лікарські засоби рослинного походження складають вагому частку глобального фармацевтичного ринку з деякими відмінностями в окремих країнах. В Україні вони складають близько 20 відсотків від загальної кількості лікарських засобів. В останнє десятиліття, за винятком пандемії та війни, в нашій країні активно розвивалось дослідження біологічно активних сполук з традиційних і нових рослин для створення сучасних лікарських засобів широкого спектру дії. Особливе місце в таких дослідженнях отримали види лікарських рослин, продуценти ефірних олій, фенольних сполук, вуглеводів та ін. Серед ефіроолійних рослин найбільш знаними і дослідженими є м'ята, меліса, лаванда, ромашка. Серед різноманіття лікарських рослин щороку відкриваються нові джерела ефіроолійної сировини. Одним з таких нових для України видів, який використовується як лікарська ефіроолійна рослина, є *Pelargonium graveolens* з родини Geraniaceae.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є макро- та мікроморфологічне дослідження листків *Pelargonium graveolens*. Завданням нашого дослідження було дослідити і виконати опис мікро- та макроморфологічних ознак листків *P. graveolens*, яка широко вирощується в Україні як декоративна кімнатна рослина. З лікувальною метою використовують стеблові листки (зрідка обліснені пагони). Для дослідження відбирали нижні, середні і верхні стеблові листки з рослин, які вирощувались в умовах присутності прямого сонячного освітлення і за його відсутності.

Методи дослідження. Для виконання роботи використані мікроскопічні, статистичні та аналітичні методи.

Результати. Листки *P. graveolens* характеризуються високою пластичністю морфологічних і анатомічних ознак у залежності від освітлення та зрілості. Найбільша мінливість опушення та щільності залозок виявлена у тіньових листків. Це дуже розгалужений напівкущ (у наших умовах – трав'яниста багаторічна рослина) заввишки до 80 см. Листки пальчасто роздільні чи лопатеві, почергово розміщені, густо опушені простими і залозистими